

Haga-BrunnsvikenNytt

Kallelse Årsmöte - se sidan 2

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Värdefullt med grönska i staden

Nu har naturen vaknat till liv igen efter en lång vinter. Hoppas att ni har möjlighet att vistas mycket utomhus och en del av tiden i Hagaparken eller andra delar av Nationalstadsparken. Vi mår bra av att vistas i gröna miljöer. Det har varit känt länge. Forskning visar bland annat att avståndet till det gröna har betydelse. Avståndet ska inte vara mer än 300 meter för att det ska vara lätt att ta sig dit och att komma dit ofta. Det är särskilt viktigt för barn, äldre och personer med funktionsvariationer.

Grönområden kan bidra till att blodtrycket sjunker, pulsen går ner och halterna av stresshormonet kortisol minskar i blodet. De kan också bidra till att motverka demens och stimulera barns lek.

Storleken och hur grönområdet är utformat har också betydelse för hur vi upplever ett grönområde. Det får inte vara för litet eftersom då upplevs det inte som att man kan koppla av och skärmas av från den urbana miljön. Hagaparken är en blandning av vild park och kulturpark som har fått sitt utseende och kvaliteter av att människan på ett eller annat sätt har brukat parken. Hagaparken och hela Kungliga Nationalstadsparken är stor. Det finns många mindre välbesökta områden och stigar man kan gå på för att upptäcka nya saker i parken!

I sommar kommer vi ha några evenemang som alla medlemmar är varmt välkomna på! Personer som inte är medlemmar är givetvis också välkomna mot en liten slant i betalning.

Foto: R Fors.

Beatrice Sundberg

Fakta om grönområdena är tagna från Boverkets hemsida

I DETTA NUMMER

- Ordförande har ordet
- Betala medlemsavgiften
- Årsmöte 29 maj, 2024
- Sommarens evenemang 2024
- Ny gångbro över Ålkistan
- Kräftriket och Albano

BETALA MEDLEMSAVGIFTEN

Årsavgift 2024: 230 kr medlem, 340 kr familj, 100 kronor studerande och 600 kronor föreningar/företagsmedlem.

Skriv ditt namn och "medlem 2024" när du betalar avgiften.

Plusgiro: 428 37 57-5
Swish: 123 221 35 10

Skicka e-post med ditt namn och din adress och mailadress till anitha.hedin@hotmail.com

Har du inte betalat för 2023 får du gärna göra det. Avgifterna var: 185 kr medlem, 260 kr familj, 75 kr studerande och 500 kr föreningar/företagsmedlem.

Kallelse till

Haga-Brunnsvikens Vänners årsmöte onsdagen den 29 maj

Plats: Hagströmerbiblioteket, Haga Tingshus, Annerovägen 12, Solna

- **17.30** Vi bjuder på en lätt förtäring
- **18.00** Årsmötesförhandlingar
- **19.00** Guidning i bibliotekets lokaler.

Alla **årsmöteshandlingar** kommer att finnas på vår hemsida, <https://haga-brunnsviken.org> fr.o.m. 30 april.

Skicka motioner till ulla.wittrock@naturvetaren.se senast 30 april och **anmälan till årsmötet** senast 7 maj och ange om du ska delta i **a)** en lätt förtäring **17.30 b)** årsmötet **18.00 c)** guidning i biblioteket **19.00**.

Haga Tingshus

Sommarens evenemang 2024

Michael Karlsson guidar.

Liksom förra sommaren arrangerar HBV kulturevenemang under sommaren 2024.

Torsdag 13 juni kl. 17.00–18.30 ordnas en guidad vandring med den uppskattade guiden Michael Karlsson; **Från Bellevue till Hagastaden – Idyllen möter framtidsstaden.** Guidningen kostar 150:- per person, men är gratis för föreningens medlemmar och för dem som blir medlemmar på plats.

Torsdag 29 augusti kl. 17.00–18.00 vid Koppartälten spelar och sjunger **Hagakvartetten** (Töres Theorell, Maria Wolf, Sara Åsbrink och Johan

Roll) musik av kompositörer med anknytning till Haga/Brunnsviken, bl. a. Bellman och Kraus, och Töres berättar även om sin forskning om musik och hälsa.

Mer information kommer när evenemangen närmar sig på hemsidan, Facebook och Instagram.

Sara Åsbrink

REDAKTIONSUTA

Haga-BrunnsvikenNytt utkommer till medlemmar två gånger per år. **Ansvarig utgivare:** Beatrice Sundberg, ordförande, haga.brunnsviken@gmail.com **Redaktör:** Ulla Wittrock **Layout:** Karin Schmidt
Föreningens adress: Haga-Brunnsvikens Vänner, c/o Beatrice Sundberg, Gudmundrågatan 9, 162 53 Vällingby
Hemsida: <https://haga-brunnsviken.org> Haga Brunnsvikens Vänner [haga_brunnsvikens_vanner](https://www.instagram.com/haga_brunnsvikens_vanner)
Tryckeri: Stockholms Lito Grafiska AB

Förslag till ny gångbro över Ålkistan. Norr uppåt.

Ny gångbro över Ålkistan

Passagen över Ålkistan är den besvärligaste punkten för fotgängare och cyklister runt hela Brunnsviken – en central del av Kungliga nationalstadsparken. Passagen är idag inte bara otymplig och otrygg utan också direkt otrygg. Det är möjligt att för rimliga kostnader bygga en bro på västra sidan om de befintliga bil- och järnvägsbroarna. Jag har utrett frågan i ett uppdrag för Statens fastighetsverk. Nu är det de ideella krafternas sak att se till att frågan prioriteras.

Ålkistan är den passage där Brunnsviken förbinds med Lilla Värtan. Brunnsviken var ursprungligen en insjö. För att skapa bättre kommunikationer sprängdes 1864 en kanal. Då sänktes Brunnsvikens vattennivå med en dryg meter. Brunnsviken blev en del av Saltsjön.

Norra sidan av kanalen ägs av Solna stad. Södra sidan är Stockholms stad och marken ägs av staten genom Statens fastighetsverk. På Solnasidan finns en gångbrygga på konsoler längs kanalen, vilken ansluter med trappor i väster och öster till en strandpromenad. På Solnasidan finns dessutom en ledning för fjärrkyla som delvis är samplanerad med gångbryggan. Stockholmssidan är ett berg med anlagda promenadvägar. Även på denna sida finns en gångbrygga under järnvägsbron längs kanalen. Denna är förbunden med gångstigar på västra och östra sidan.

Ska man idag gå eller leda cykel över Ålkistan, från exempelvis söder, måste man först ta sig ner till södra gångbryggan, sedan ta sig upp till Roslagsvägens gångbana, därefter med trappor ta sig ner till norra strandpromenaden, vidare upp till norra gångbryggan och till sist med trappor ta sig ner till strandpromenaden. Detta är förstås en mycket otymplig och otrygg passage. En attraktiv och skyddad broförbindelse skulle på ett avgörande sätt lyfta fram och öka tillgängligheten till det rika kulturhistoriska landskapet runt Brunnsviken.

En bro bör placeras väster om de nuvarande broarna för att inte mista kontakten med vyerna över Brunnsviken. Den bör placeras nära de befintliga broarna, för att sett över Brunnsviken vara integrerad med dessa. Av detta skäl bör också bron vara strikt horisontell. Minsta möjliga säkerhetsavstånd från järnvägsbron är 5 meter vilket Roslagsbanans högspänningsledning kräver. Ålkistekanalerna är farled för sjöfarten och måste ha den segelfria höjd som anges i sjökortet, det vill säga +5,4 meter över normalvattenståndet, med tillägg för vattenståndsfuktuationer och säkerhetsavstånd. En sammanbindande gång- och cykelväg runt Brunnsviken har idag ställvis lutningar på 1:12. För att så mycket som möjligt underlätta för alla att använda en ny förbindelse bör det finnas ramper som inte har brantare

lutning än 1:12. Det är en lutning som möjliggör passage med elrullstol. På södra sidan löper de befintliga promenadvägarna upp på ett berg som gör en broanslutning enkel till den föreskrivna höjden. På den norra krävs dock ett ramparrangemang som ska ta upp en nivåskillnad på 4,2 meter.

Den befintliga fjärrkylaledningen är delvis integrerad med befintliga trappor. Enligt ägaren, Norrenergi AB, är ledningen inte i bruk under de svala årstiderna. Det är då möjligt att utan driftstörningar justera ledningsdragningen så den anpassas till nya ramper. Bron och ramperna har två meters bredd vilket är det mått som rekommenderas.

Kanske är den mest positiva händelsen för området de senaste åren Solnas ambitiösa satsningar i Tivoliparken. En miljö som kan bli en mycket mer frekventerad attraktion om förbindelsen söderut underlättades.

En ramp föreslås ansluten direkt till Solnasidans gångbrygga. Förbindelsen för Solnas östvästliga strandpromenad blir därmed förbättrad för den västra sidan. Möjlighet finns då för Solna att förbättra den även österut i anslutning till de pågående arbetena vid kvarteret Triangeln. Åt väster kommer fjärrkylaledningen ligga under de nya ramperna och kan därmed bli både skyddad och "osynlig". Genom ett läge nära järnvägsbron kan ramperna ligga utanför kolonistugornas "utsiktsområde".

Utöver den praktiska nyttan av en bro kommer den även ge stora upplevelsevärden med en vacker utsikt över Brunnsviken. Med tanke på de senaste årens snabba teknikutveckling av broar av trä borde detta undersökas vidare.

I skrivande stund får jag veta att Trafikverket, tillsammans med Solna och Stockholms stad, har beslutat att 2025 utreda "Förbättrad tillgänglighet för djur och människor vid Ålkistan".

Anders Bodin

F.d. ordf. Haga-Brunnsvikens vänner

Vårdshuset Kräftan

Avs: Haga-Brunnsvikens Vänner,
c/o Beatrice Sundberg Gudmundrågatan 9, 162 53 Vällingby

Kräftriket och Albano

Förra året firades Ljusfesten vid Vårdshuset Kräftan för första gången. Detta berodde dels på att Bergianska trädgården inte deltog i Ljusfesten samt att Campus Albano mitt emot Kräftriket hade färdigställts och nu har ett stort antal boende studenter. På en äng framför vårdshuset framfördes älvdans, fiolspel och kulning. Från Campus Albano gick ett fackeltåg ned mot vattnet söder om Bergianska trädgården.

Kräftriket hette tidigare Cathrineberg och var ett jägarboställe. I slutet av 1700-talet köptes det av en köksmästare Schmidt som lät öppna en krog och serverade kräftor ur Brunnsviken

till sina gäster och området kom därför att kallas Kräftriket. Krogen blev enormt populär och drevs till mitten av 1800-talet. Carl Michael Bellman kallade krogen för Första torpet och det nämns i Fredmans epistel nummer 80. I Kräftriket finns en staty av Bellman.

År 1907–1912 uppfördes ett antal tegelbyggnader för Veterinärhögskolans räkning vilken förlade sin verksamhet till området 1912. De kompletterades med institutionsbyggnader under 1940- och 1950-talet. Veterinärhögskolan flyttade ifrån området 1976.

Kräftriket innehåller 24 byggnader och vårdshuset finns i hus nr 9. Fram till 2022 var ett antal institutioner vid Stockholms universitet placerade i Kräftriket men flyttade därefter över vägen till Campus Albano. Akademiska hus planerar att bygga fyra hus i Kräftriket, som sen får plats med 300 studenter och forskare.

Albano är ett område i stadsdelen Norra Djurgården i Stockholm, strax

utanför Roslagstull, mellan Roslagsvägen och Roslagsbanan. Området ligger inom gränserna för Kungliga nationalstadsparken.

Området var från slutet av 1800-talet och under 1900-talet ett industriområde, men detta är numera nedlagt. I slutet av november 2015 påbörjades byggandet av ett universitets- och campusområde i Albano, som är tänkt att binda samman Stockholms universitet och Kungliga Tekniska högskolan (KTH) med varandra och med resten av staden. Campus Albano invigdes i september 2023.

Kung Gustav III gjorde 1783 en resa till Italien och besökte bl.a. Verona, Pisa, Florens och Rom. Resan ledde till att flera platser vid Brunnsviken fick namn efter italienska förebilder, t.ex. Albano, Frescati, Montebello och Tivoli.

Albano var även namnet på en järnvägsstation på sträckan mellan Karlberg och Värtahamnen, Värtabanan. Stationen öppnades 5 maj 1882. Persontrafik förekom fram till 30 september 1913. Därefter användes stationen för godstrafiken fram till 1969. Stationsbyggnaden revs 1968. Värtabanan spår överdäckades i Albano i samband med att arbetet att bygga ett campusområde inleddes. Vid Albano ligger numera också bland annat Albanova centrum för fysik, astronomi och bioteknik, som invigdes 2001.

Ulla Wittrock

Ljusfesten vid Vårdshuset Kräftan

Campus Albano